

Piše:
Branko PERIĆ

O Komšiću i protokolu (II dio)

Ako se predsjedavajući Predsjedništva BiH Željko Komšić, pišući Tužilaštvu BiH, preigrao u potezima i pretjerao u brizi o interesima države, zašto su tužiocima Tužilaštva BiH zadržale ruke od njegovog pisma i zašto su odustali od potpisivanja zajednički pripremljenog protokola o saradnji s Tužilaštvom za ratne zločine Republike Srbije? Kako je moguće da pred ispaljenim čorcima jednog političara kapitulira petočlani tim vrhunskih tužilaca, ubijedenih da su pripremili tehnički dokument koji ni u jednom segmentu ne zadiru u sferu državnih ugovora (kako su to lijepo objasnili u saopštenju za javnost)?

Ovo su suštinska pitanja ovog slučaja, koja bi mogla ostati nezapažena. Ako su tužiocima bili sigurni u pravnu prirodu dokumenta koji su pripremili za potpisivanje i sigurni da se njime rješavaju važna tehnička pitanja regionalne saradnje u oblasti procesuiranja ratnih zločina, toliko neophodne u efikasnom sprovođenju Strategije za ratne zločine, onda je bilo logično da predsjedavajućem Komšiću odgovore na pismo tako što će mu se

Ako Komšić može da zaustavi potpisivanje protokola, onda može da zaustavi i istragu

kulturno zahvaliti na zanimanju za slučaj i obavijestiti ga da će protokol biti potpisan. Možda je bilo korektno i da mu se objasni da se radi o aspektima tehničke saradnje dviju tužilačkih institucija koja je već dogovorena međudržavnim ugovorima i koja proizilazi iz međunarodnih pravnih dokumenata. Mogli su tužiocima da mu i detaljnije objasne i ciljeve koji se žele postići, detalje pregovaranja, pa čak da porazgovaraju o njegovim zabrinutostima! Ništa u takvoj komunikaciji ne bi bilo problem. Tužilaštvo je državni organ i po prirodi stvari treba razgovarati

s izvršnom vlašću kada su u pitanju politike i strategije krivičnog progona.

Sve je bilo moguće i dozvoljeno, ali se nikako nije smjelo odustati od dokumenta koji je pravno utemeljen kao akt Tužilaštva. Odustajanjem od potpisivanja tužiocima su javno, urbi et orbi, pokazali da su pod snažnim političkim uticajem i da je njihova nezavisnost jalova priča. Pokazali su to ljudima iz Ambasade SAD, Evropske komisije i OSCE-a, s kojima su radili na dokumentu. Pokazali su to i kolegama iz Srbije, koji su već jednom imali priliku da se uvjere u nepouzdanost njihovih dogovora. Šta će Brisel, u kome je trebalo obaviti potpisivanje, poslije svega misliti o državnoj pravosudnoj instituciji na kojoj počivaju nade u napredak u strukturalnom dijalogu i poglavljima o pravosuđu?

Poruka koja je poslije tihe tužilačke kapitulacije otišla u javnost je jasna i jednostavna: ako Komšić može da zaustavi potpisivanje protokola, onda može da zaustavi i istragu! Komšić je ovdje, naravno, metafora. Ako bilo ko iz politike, na bilo koji način, može da se upliče u poslove Tužilaštva, onda niko ne može biti povjerenja da takva institucija radi nezavisno i u skladu s profesionalnim standardima.

Ne treba zaboraviti da je sudska i tužilačka nezavisnost uspostavljena u interesu građana. Nije nezavisnost privilegija sudija i tužilaca kojom će se razmetati u izbjegavanju odgovornosti.

Nezavisnost je pravo građanina i neophodan preduslov njegove jednakosti pred zakonom. Zbog toga je Komšić morao da bude obazriv i da svoje sumnje u protokol rješava kroz mehanizme sistema, a ne pismima koja se iz perspektive javnosti s punim pravom i sasvim logično vide kao politički pritisak. Nije važno da li Komšić u tome vidi uticaj na Tužilaštvo, niti je važno da li su to tužiocima doživjeli kao politički pritisak: važno je da će obični ljudi u tome vidjeti nedozvoljen uticaj politike na pravosuđe.

Slučaj "Protokol" je gorka i ozbiljna opomena tužilačkoj (a i sudskoj) zajednici. Od tužilačke nezavisnosti neće biti ništa ukoliko se tužiocima za nju ne izbere. Bolje reći, nezavisnosti će biti onoliko kolike je tužiocima osvoje u "ratu" s političarima. Nijedna politika se nije odrekla uticaja na pravosudni sistem. U njenoj prirodi je da sve sisteme drži pod kontrolom i da na njih utiče. Iz perspektive politike ta težnja je legitimna. Neshvatljivo je da je i nakon reforme pravosuđa kod sudija i tužilaca ostao nerazvijen refleks za očuvanje sfere nezavisnosti.

Ako će Komšićevo pismo pomoći da se otupljeni refleksi izoštre, onda mu treba zahvaliti.

Stav

Davud MUMINOVIĆ

Ulična berza

Berza, dionice, investicioni fondovi, dividende, kursna lista, državne obveznice, vrijednosni papiri, pojmovi su koji su za većinu građana BiH "španska sela".

Obični građanin zna da su to neki pojmovi kojima se služe ozbiljni ekonomisti i da se "to" dešava negdje mimo nas. Nažalost, na ovim, u suštini objašnjivim pojmovima, stotine hiljada građana je prevareno u posljednjem periodu. Skoro svi građani su nakon rata dobili certifikate. Većina je ove "papire" prodala u bescijenje švercerima i berzovnim mešeterima koji su na vrijeme shvatili da ti naziv bezvrijedni papiri i te kako mogu da se pretvore u pravu vrijednost.

Posljednji primjer koji se pojavio posljednjih mjeseci je otkup devizne štednje. Štediša koje, kako tvrdi čelnica nji-

ŠVERCERI SU U SARAJEVU POZICIONIRANI TIK UZ SJEDIŠTA KOMISIJE ZA VRIJEDNOSNE PAPIRE FBiH I KANTONALNOG TUŽILAŠTVA

hovah udruženja, nemaju ni za hljeba, svoja vrijedna potraživanja, koja su već "halali", prodaju švercerima na uličnoj berzi po mnogo nižoj cijeni nego što mogu dobiti legalnom prodajom samo da su malo bolje informisane.

Najžalosnije je što se ovaj otvoreni šverc najgore vrste (jer je najviše novca u pitanju i mnogo je opasniji od šverca kafe ili farmerica) dešava naočigled institucija. Šverceri su u Sarajevu pozicionirani odmah ispred kancelarija Komisije za vrijednosne papire FBiH ili samo stotina metara od Kantonalnog suda i Tužilaštva i niko ih ne ometa u njihovom poslu. Teško je povjerovati da se ovakva višegodišnja pljačka običnih neinformisanih građana dešava slučajno jer je previše novca zaradeno na "bezzriječnim" papirima. S tim što su zaradivali rijetki, a gubili skoro svi.

RE(TRO)VIZOR

Piše:
Nataša KRSMAN

Hrvatski izbori na bh. način

Pobjeda SDP-a i "Kukuriku koalicije" na proteklim izborima u Hrvatskoj, sasvim očekivano, izazvala je reakcije u BiH, gdje živi značajan broj Hrvata koji su do sada svojim glasovima imali uticaj u izbornim procesima ove susjedne zemlje.

Dok mirni tonovi stižu iz hrvatskih stranaka u BiH, dotle su na društvenim mrežama najglasniji članovi SDP BiH. Osim zvaničnih reakcija, funkcioneri SDP BiH, od koji su neki i poslanici u bh. parlamentu ili ministri u Vladi FBiH, pobjedu SDP Hrvatske slavili su kao svoju, te najavlivali kraj ucjenama HDZ BiH i HDZ 1990. Nejasno je samo kako nakon izbora u Hrvatskoj može biti poništen izborni legitimitet dvije partije koje djeluju u BiH, bez obzira što imaju hrvatski predznak i uporište među biračima Hrvatima.

Poraz HDZ-a Hrvatske ne može ni u kojem slučaju uticati na implementaciju izbornih rezultata sa posljednjih opštih izbora u BiH. Moguće da se teško prisjetiti postizbornih događanja u BiH jer je prošlo 13 i po mjeseci od tada, ali stranke iz Hrvatske imale su skoro jedinstven stav u vezi sa položajem Hrvata u BiH i isključivanjem dva HDZ-a iz izvršne vlasti Federacije BiH. Nisu ni u SDP-u Hrvatske bili oduševljeni što stranka istog naziva u BiH ignoriše glasove Hrvata. Svojevremeno je vrh SDP BiH uputio nekoliko oštrih, čak i otrovnih, strelica prema hrvatskom predsjedniku Ivi Josipoviću jer je, poštujući sopstveni Ustav, izrekao nekoliko rečenica u korist zaštite identiteta Hrvata u BiH. I Josipović je iz redova SDP-a i njegova pobjeda na predsjedničkim izborima u Hrvatskoj bila je predznak da će promjena biti i na parlamentarnim izborima, a taj scenario bio je sasvim očekivan nakon kraha HDZ-a Hrvatske zbog afere sa nekadašnjim predsjednikom stranke Ivom Sanaderom.

Neposredno nakon objavljivanja preliminarnih rezultata u Hrvatskoj, u BiH su se oglasili mnogobrojni analitičari s ocjenama da je ovo poruka za Hrvate u BiH da se konačno okrenu Sarajevu, kao svom glavnom gradu, i prestanu oči upirati u Zagreb. Nejasno je da li se nakon ovakvih ocjena iko zapitao zašto se Hrvati 16 godina nakon rata i nekoliko godina više nakon Vašingtonskog sporazuma okreću ka Zagrebu tražeći zaštitu. Nema više velike finansijske pomoći iz matice Hrvatske za Hrvate koji žive u BiH, nema više ni dobro razvijenih biznis tura

Nejasno je samo kako nakon izbora u Hrvatskoj može biti poništen izborni legitimitet dvije partije koje djeluju u BiH, bez obzira što imaju hrvatski predznak i uporište među biračima Hrvatima

preko zapadne Hercegovine, a godišnjica Herceg Bosne slavi se više u inat nego što iko od slavljenika i u primisli ima da je će ta tvorevina biti realnost. Slaba izlaznost Hrvata u BiH na izbore za Hrvatski sabor pokazala je i u kavom se stanju apatije nalazi ovo biračko tijelo, ali i koliko ne očekuju ništa ni od jedne države u kojoj imaju pravo glasa.

Medutim, niko ne može ignorisati činjenicu da su čelnici hrvatskih stranaka u BiH okrenuti Sarajevu jer, na kraju, četiri lidera stranaka sa hrvatskim predznakom su članovi Parlamentarne skupštine BiH sa sjedištem u Sarajevu. Dva HDZ-a učestvuju u svim stranačkim pregovorima i ako traže nemoguće zahtijevajući da budu u vlasti onoliko koliko su ostvarili mandata, onda su neostvarivi i zahtjevi SDP-a na primjeni građanskog koncepta iako to nije precizirano u Ustavu BiH. Ukoliko postoji volja da se Hrvati, ali i Srbi, okrenu Sarajevu umjesto Zagrebu i Beogradu, onda bi ovog trenutka SDP BiH trebalo da bude stranka koja ih privlači tom gradu, ne kao domaćin jer glavni grad pripada svima, nego kao legalisti koji prihvataju izbornu volju Hrvata i drugih naroda koji tvore BiH. Kontraargument SDP-a je da ista prava moraju imati i građani, koji ne žele da robuju pripadnošću jednom od konstitutivnih naroda ili stranka koje ih predstavljaju, ali je onda nejasno kako SDP dijeli i prihvata funkcije u vlasti i javnim preduzećima isključivo na bazi nacionalne pripadnosti. Nesporazum je, dakle, u BiH pa ga ne može riješiti niko iz susjedstva ma ko da je tamo na vlasti. Mirni tonovi koji dolaskom Josipovića na vlast provejavaju cijelim regionom mogu samo doprinijeti da lakše budu rješavane stvari u BiH, što su do sada više koristile vlasti Republike Srpske nego FBiH. Ko god da su izborni pobjednici u Hrvatskoj oni imaju ustavnu obavezu da vode računa o Hrvatima u BiH što ne znači da će se miješati u unutrašnje stvari susjedne zemlje. Hrvatska je na vratima Evropske unije i nova vlast sa SDP-om na čelu provešće ih kroz ta vrata, ali i odlazeća vlast napravila je dobar dio posla da se dode to toga. Za političare u BiH tek predstoji posao, koji su u Hrvatskoj izvršili, a upravo SDP kroz svoju platformu i programske ciljeve najviše insistira na bezuslovnom ispunjavanju obaveza prema EU. Zato je čudno kada mladi, ali istaknuti članovi ove stranke koriste društvene mreže da provociraju političke protivnike u BiH umjesto da se s njima dogovore da formiraju izvršnu vlast kako uskoro ne bi bespomoćno stajali na granici EU koja će se nalaziti u susjednoj državi.